

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Królestwo Polskie. — Grecya. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 10. lutego. Dnia 14. lutego 1851 wyjdzie w c. k. galicyjskiej drukarni eraryalnej i będzie rozestany pierwszy zeszyt rządowego dziennika ustaw krajowych dla koronnego kraju Galicyi i Lodomeryi.

Sprawy krajowe.

SPRAWOZDANIE

z czynności Lwowskiej izby handlowej i przemysłowej.

Protokół pierwszego posiedzenia z dnia 25. września 1850 r. ogłoszono w Nr. 232 Gazety Lwowskiej.

II. posiedzenie dnia 26. września 1850 r.

Prezylujacy wiekiem najstarszy pan *Rachmiel Mises*. Prezylujacy przedlozył izbie przedmioty, które według zyczenia pana ministra handlu najszczególniej mają być wzięte pod obrady.

Na wniosek radcy izby *Feliksa Franke*, obrala izba komisye z czterech członków, panów *Feliksa Franke*, *O. T. Winklera* ze stanu handlowego, tudzież panów *Marka Dubs* i *Karola Pietsch* ze stanu przemysłowego składającą się, do wypracowania projektu do porządku czynności.

Tymczasowie przyjęto niektóre przez pana *Frankiego* zaproponowane zasady do porządku czynności i uchwalono oraz odbywać zwyczajne posiedzenia co drugi wtorek o 5 godzinie wieczorem.

III. posiedzenie dnia 1. października 1850 r.

Prezylujacy wiekiem najstarszy p. *Rachmiel Mises*. Na wniosek prezylujacego wzięta izba pod obradę wybór sekretarza i uchwalila po dłuższej dyskusyi ten wybór odroczyć i dla obsadzenia tej posady konkurs rozpisac.

Dla ułożenia budżetu, którego niepokryta suma wedle prowizorycznej ustawy z dnia 18. marca 1850 podług stałego podatku od handlu i przemysłu oplacanego na wszystkich do wyboru uprawnionych ma być rozłożoną, uchwalila izba zawezwac c. k. urzęda obwodowe o nadesłanie spisów wszystkich osób podatkwowi zarobkowemu podpadających tak ze stanu handlowego jak i przemysłowego.

Następnie odczytano uchwalony na 1szem posiedzeniu adres podzięki do ministeryum handlu i przemysłu za wprowadzenie w życie izby handlowej i przemysłowej, któryto adres izba przyjęła.

I. nadzwyczajne posiedzenie dnia 3. października 1850.

Prezylujacy wiekiem najstarszy pan *Rachmiel Mises*. Izba rozbierala wypracowany projekt do rozpisania konkursu dla obsadzenia posady sekretarza, tudzież pisma do c. k. urzędów obwodowych o udzielenie wykazów kontrybuentów podatku zarobkowego i jednogłośnie przyzwolila na nie. — Radzca izby p. *Karol Werner* zrobil wniosek, azeby izba wezwala magistrat o wyznaczenie jej lokalu.

Izba uchwalila, azeby się w tym celu prezylujacy najstarszy wiekiem udal sam z dwoma członkami izby do pana przelozonego magistratu.

IV. zwyczajne posiedzenie d. 15. października 1850.

Prezylujacy najstarszy wiekiem p. *Rachmiel Mises*. Izba zajmowala się mianowaniem referentów i przydzieleniem spraw dotychczas przypadających.

V. zwyczajne posiedzenie d. 12. listopada 1850.

Prezylujacy pan *Floryan H. Singer*. Posiedzenie otwarto odczytaniem nadeslanego z ministeryum handlu pisma, którym potwierdzono wybór pana *Floryana H. Singera* na prezylenta, a p. *Karola Pietsch* na wice-prezylenta Lwowskiej izby handlowej i przemysłowej.

Potem objal p. *Floryan H. Singer* przewodnictwo. — Assesor p. radzca magistratu *Gregorowicz* przedlozył izbie pod rozwagę dwa protokoły o wykonanym wyborze asesorów sądu handlowego i wkslowego ze stanu kupców.

Izba przyzwolila na wybór panów: *Józefa Breuer*, *Dawida Herz Sobel*, *Osiasza Mayer Goldbaum* i *Fryderyka Hausnera*.

Potem przystapila izba do obrady nad wnioskami prezylenta pana *F. H. Singera* względem zaradzenia smutnemu brakowi pieniędzy na tutejszej targowicy i spowodowanemu tém samém spadaniu ceny galicyjskich listów zastawnych.

W skreślonym w tym względzie piśmie do Jego Excel. pana ministra handlu rozwija prezylent główne przyczyny tego smutnego zjawiska, i wnosi w imieniu Lwowskiej izby handlowej i przemysłowej prośbę, azeby p. minister handlu raczył wpływem swoim dzialac:

1) azeby austr. bank narodowy galicyjskie listy zastawne, które sa uznane za dokumenta publiczne i mają gwarancyę stanów galicyjskich, przyjmowal równie jak inne obligacye prowincjonalne w zastaw i wydawal na nie pożyczki dla poparcia tych efektów ograniczonych dotychczas na same galicyjskie siły pieniężne;

2) azeby dla ożywienia tutejszego obrotu pieniężnego zalożono we Lwowie filiale austr. banku narodowego, któryby prócz eskomptowania tutejszych efektów handlowych miał się oraz zajac dawaniem zaliczek na galicyjskie listy zastawne;

3) azeby aż do zalożenia takiego filialnego banku eskomptowego we Lwowie, — które jako zawiste od reorganizacyi banku narodowego, nie może w krótkim czasie nastapic — Lwowska filialna kasa wymiany za spoldzialaniem z instytutem kredytowym wydawala pożyczki na galicyjskie listy zastawne.

Izba przyzwolila jednomyślnie i z upodobaniem na przedlozone jej pismo i uchwalila przestac je za pośrednictwem Jego Excelencyi pana Namiestnika.

II. nadzwyczajne posiedzenie d. 19. listopada 1850.

Prezylujacy: Prezylent *F. H. Singer*. — Przypuszczono trzech konkurentów o upowaznienia handlowe dla wykazania się z przepisaných funduszów do handlu, a izba wyrzekla w tym względzie zdanie swoje. — Potem naradzano się nad niektórymi punktami względem posady sekretarza.

VI. zwyczajne posiedzenie d. 26. listopada 1850.

Na tém posiedzeniu obrala izba z posród siedmiu kandydatów bylego urzędnika gubernialnego i niegdys spoldpracownika w redakcyi Lwowskiej Gazety prowincjonalnej pana *Louis De Lens* sekretarzem swoim. Potem na wezwanie prezylenta subskrybowali członkowie izby kwotę 535 zr. dla pokrycia nagłych wydatków izby jako zaliczkę za zwróceniem aż do otrzymania dotacyi.

Louis De Lens, sekretarz.

(Debaty w kongresie cłowym.)

Wiedeń, 7. lutego. Na wczorajszej debacie nad surową przedzą bawelny, od której taryfa proponuje cło 6 zr. za przywóz, a 1 kr. za wywóz, mówili pp. deputowani książe *Salm*, *Riedl*, dr. *Neumann*, *Bischoff*, hrabia *Andrassi*, *Szabel*, *Lange* za wniesioną na wczorajszej sesyi przez deputowanego *Richter* propozycyę, by pograniczne cło na numera aż do 64 po 7 zr., a po wyżej Nr. 64 po 10 zr. wzmoczyć.

Przeciwnie zaś pp. deputowani książe *Jablonowski* i *Valero* oświadczyli się za wniesioną przez komisye pozycyą cła 6 zr. Na propozycyę komisyi, że jeżeli już się podobalo podwyższyć pozycyę cła, jednakże zgromadzenie niepowinno wychodzic po-za 7 zr., przystapila większość do tego zdania, i uchylilszy zaproponowany przez pana *Richter* podzial cłowej pozycyi według stopnia cienkości, postanowila cło przywozowe na 7 zr.

Według projektu zatrzymuje się cło 1 kr. od przywozu. — Podobniez przyjęto cło od blichowanėj ale niefarbowanėj przędzy według pozycyi projektu 10 zr. od przywozu a 2 kr. od wywozu, i równocześnie zgodzono się bez zarzutu na zaproponowany przez deputowanego *Ganahl* dodatek do tej pozycyi taryfowej, to jest, do słowa „blichowanėj“ dodac jeszcze „krochmalonėj i szlichtowanėj“.

Od farbowanėj przędzy bawelnianej postanowiono na oświadczenie komisyi, cło przywozowe 12 zr. 30 kr., jak proponuje projekt, na 15 zr. podwyższyć, jednakże cło wywozowe 2 kr. przyjęto bez odmiany. Obrady nad cłem od surowej przędzy Inianej rozpoczęto wprawdzie, jednakże dalszy ciąg na jutrzejszą sesyę odłożono.

(Regularne uiszczanie się z podatków w krajach koronnych z nową organizacyą polityczną.)

Wiedeń, 9. lutego. Z przyjemnością spostrzeżono, że regularniej niż przedtém wpływają podatki w tych krajach koronnych, które nową organizacyę w administracyi otrzymały. Zaległości przychodzą teraz tylko wyjątkowo, podczas gdy się przedtém daleko częściej wydarzaly. Przyczyna tego jest głównie ta, że dawniejsze władze patrymonialne, które się trudniły poborem podatków, przestrzegaly interesu państwa tylko w drugiej linii, podczas gdy nowe władze polityczne zachęczone zaufaniem ludności wiejskiej, tę powinność daleko punktualniej wypełniają. Oprócz tego będący w mowie skład

rzeczy dowodzi o podatkowej sile ludów austriackich i najlepiej zbija rozgłoszone za granicą fałszywe mniemanie, że ludy austriackie przecięzione są podatkami.

(Lit. kor. austr.)

(Słownik i gramatyka w języku serbskim. — Taryfa tabaki i tytoniu dla Węgier, Kroaty itd.)

Wiedeń, 5. lutego. Serbski słownik, napisany przez Vuk Stefanowicza, drukuje się już u tutejszych Mechitarystów; słownik ten przyniesie wielki pożytek dla urzędników Wojewodyny. Z namienionej drukarni wyszła także niedawno krótka ale użyteczna gramatyka serbska, napisana przez F. Daničić.

— Mająca być wkrótce ogłoszoną taryfa tabaki i tytoniu dla Węgier, Kroaty, Sławonii, Siedmiogrodu, Wojewodyny i Temeskiego Banatu, zawiera między innymi następujące pozycje: 1 łut bajcowanej na czarno tabaki kosztuje 2 kr., ordynaryjnej 1 łut 1 kr. m. k. Cygara pochodzące z c. k. fabryk, będą sprzedawane prawie po tych samych cenach, jak w innych krajach koronnych, które już pod monopol są pociągnięte; 1 sztuka ordynaryjnego krajowego gatunku 4 cale długości kosztuje 1/2 kr. m. k. Ordynaryjny, krajany tytoń będzie sprzedawany w komitatach wzdłuż granicy Galicji, Bukowiny, zagranicy i w tak zwanym wojskowym pograniczu funt po 10 kr. m. k. a 2 3/4 łuta po 1 kr. m. k. Dla wszystkich innych komitatów przeznaczono gatunek, którego funt kosztuje 14, a łut 1/2 kr. m. k. — Oprócz tego przeznaczono jeszcze 15 cieńszych gatunków tytoniu dla zaspokojenia potrzeby publicznej. Prawdziwe cygara z Hawanny będą sprzedawane po tych samych cenach, jak w eraryalnych składach w Wiedniu i we wszystkich monopolowi podlegających miejscach monarchii. — Po większych miastach krajów koronnych Węgier, Siedmiogrodu itd. będą zaprowadzone magazyny do sprzedawania tabaki i tytoniu, z których się trafikanci w potrzebne zasoby zaopatrywać będą. Dla nich przeznaczona jest w zysku różnica, jaka się między taryfowymi cenami materiału w ogóle i w szczególe okaże. Prośby o nadanie przywileju do trzymania trafiki przyjmują okręgowe dyrekcje finansów.

(Lit. kor. austr.)

(Kurs wiedeński 8. lutego 1851.)

Obligacje długu państwa 5% — 96 15/16; 4 1/2% — 84 13/16; 4% z r. 1850 — 30 — —. 2 1/2% — —. Losy z r. 1834 — —; z 1839 — 295 15/16. Wiedeńskie miejskie bankowe 2 1/2% — —. Akcje bankowe 1190. Akcje kolei północ. —. Głognickie kolei żelaznej —. Odenburskie —. Budwejskie 257. Dunajskie żegl. par. —. Loyd —.

Francya.

(Litogr. „koresp. austr.“ o projekcie dotacyi prezydenta.)

Litografowana „koresp. austr.“ z dnia 6. lutego pisze: Depesza telegraficzna donosi, że dzienniki Paryskie oświadczyły się przeciw dotacyi prezydenta, że opinia publiczna w Paryżu jest przygotowana na odrzucenie odnośnego projektu, zaś giełda oczekuje jego przyjęcia.

Paryż rozbogacił się znowu jednym naprężeniem dramatycznym, a zaufanie w stałość stosunków obecnych straciło podporę i więcej się jeszcze zachwiało. Smutna to zaiste rzecz, że naczelnik wielkiego państwa musi powtórnie prosić w krótkim przeciągu czasu o środki dla pokrycia połączonych z jego wysokim urzędem wydatków. Nie jest to najmniejsza słabością chwycających się stosunków we Francji, że kwestya ta tak blisko dotykająca powagę i osobistą godność prezydenta musi przyjść powtórnie i właśnie w chwilach burzliwych pod obradę. Sądzymy, że najlepiej byłoby, gdyby zgromadzenie ustawodawcze załatwiło tę sprawę raz na zawsze i uregulowało kwestyę dotacyi w ten sposób, ażeby powtórne żądanie nie było ani możliwem ani potrzebnem. Było to zaprawdę fałszywą polityką, eheć naczelnika państwa troskami o własne dochody utrzymywać w upokarzającej zawisłości. Zgromadzenie narodowe wywoławszy powtórnie konieczność takiej debaty, włożyło samo na siebie wielki ciężar i sprawiło sobie niemały ambaras.

Według najnowszego składu rzeczy zdaje się, że przyjęcie, a przynajmniej bezwarunkowe przyjęcie projektu dotacyi ze strony zgromadzenia narodowego jest bardzo wątpliwe.

Owa przypadkowa w gronie jego utworzona większość, która wyrzekła wotum nagany przeciw dawniejszemu ministeryum, mogłaby się znowu zebrać, co byłoby wielkiem niebezpieczeństwem. Byłaby to powtórna koalicja zdolna do pomnożenia zamieszania spraw publicznych i obafamucenia umysłów, bo przywiodłaby nieochybnie do zupełnego rozdzielenia partyi porządku.

Przy tych równie jak przy dawniejszych uwagach naszych nad położeniem Francji, kicował nami jedynie wzgląd na interesa porządku i zabezpieczenie zasady konserwacyjnej. Nie zapoznajemy tego, że wstrząśnienie we Francji mogłoby znowu narazić spokojność Europy. Przeto zyczymy sobie przedewszystkiem jedności w gronie mężów, którzy tam dotychczas zwyciężko zwalczyli rewolucyę. Oby spór o przemijające i mniejszej wagi interesa nie narażał na niepewność tego, co tak mozolnie wzniesli i utrzymali.

(Projekt dotacyi przedłożony zgromadzeniu narodowemu.)

Paryż, 3. lutego. Dziś przedłożono zgromadzeniu narodowemu projekt względem dotacyi prezydenta republiki; jest to jak naturalna zdarzenie, którym się dziś wyłącznie zajmuje opinia publiczna. Według doniesienia dziennika *Patrie* miano ten projekt przedłożyć izbie dopiero pojutrze, we środę, lecz, jak ten sam dziennik dodaje, uchwalono na radzie, która się dziś rano odbyła w pałacu Elysée, aby dziś jeszcze nastąpiło przedłożenie tej ważnej propozycyi.

Żądana suma zredukowana jest o 360 tysięcy franków w porównaniu z sumą, jaką przeszłego roku przyzwoliło zgromadzenie narodowe. Przeszłego roku wynosiła ta suma 2 miliony 160 tysięcy

franków; suma, którą dziś żąda ministeryum, wynosi tylko 1,800,000 franków, do których doliczywszy 600,000 fr. wyznaczonych prezydentowi przez konstytucyę i 600,000 fr. na pokrycie kosztów reprezentacyi, wynosi suma dotacyi prezydenta na rok 1851 trzy miliony franków.

Pytanie, jaki los spotka te propozycye w zgromadzeniu narodowem. Osoby zwykle dobrze obeznane z statystyką stronnictw w izbie prawodawczej utrzymują, że niniejszy projekt dotacyi będzie miał przeciw sobie około 400 głosów, co by oznaczało pewne onego odrzucenie. Prawda, że w to wliczone już są, jako przeciwnie temu projektowi, głosy pp. Thiers, Changarnier i ich przyjaciół.

Lecz jeden z korespondentów dziennika *Ind. Belge* donosząc szczegóły o obiedzie danym przez generała Lamoricière, zapewnia że chociaż pp. Thiers, Changarnier i inni członkowie średniej partyi umiarkowanej mieli przez chwilę zamiar zaprzeczyć dotacyę, cofnęli jednak ten zamiar zważywszy złe wrażenie jakieby podobna uchwała zrobiła na opinię publiczną i postanowili teraz przyzwolić na żadaną sumę, dodając jednak do uchwały pewne uwagi nadające jej znaczenie niebardzo pochlebne pałacowi Elysée. Idzie tylko o to, czyli pałac Elysée dla woli pieniędzy przyjmie tę reprimendę, lub też czyli naprzód oświadczy, że pod takimi warunkami nieprzyjmie przyzwolonej sumy. W takim razie kwestya zostałaby ta sama i zrobiłaby w kraju to samo wrażenie jak gdyby poprostu odrzucono zaproponowaną sumę.

Jakkolwiek niewiadomo jeszcze do czego się zdecydują pp. Thiers, Changarnier i ich przyjaciele, tudzież większość legitymistów, zdaje się jednak, że dotacya przejdzie większością. Zgromadzenie niepopelnia błędu odrzucenia, zwłaszcza, że pałac Elysée nietylko już przygotowany jest na ten wypadek ale, jeżeli można wierzyć niektórym z jego przyjaciół, nawet tego pragnie, albowiem według ich zdania, musiałaby się w takim razie powieść subskrypcya narodowa co jest faworytalną ideą stronników pałacu. W przyszły czwartek naradzać się będą w biurach nad tym projektem. Nie jest on wcale motywowany, jest tylko kilka wierszy na wstępie, w których minister finansów p. Gernigny oświadcza, że powody wyłączone w roku zeszłym, niepotrzebnem czynią wszelkie nowe wyjaśnienie i że się zresztą w tej kwestyi odnosi do wyrozumiałości zgromadzenia narodowego.

Dzisiejsze posiedzenie odznaczało się oprócz tego przyjęciem projektu ustawy względem kąpieli i łaźni publicznych, a to mimo opozycyi części lewej strony. Przedłożono także zgromadzeniu narodowemu żądanie upoważnienia do wytoczenia procesu panu de la Moskowa przez pana Ramond de la Croisette, pułkownika gwardyi narodowej, który ciężkiej doznał obelgi w tych dniach w pałacu Elysée i to w przytomności prezydenta republiki, ponieważ jako adwokat bronił panią de la Moskowa przed trybunałem przeciw jej mężowi w sprawie względem separacyi dóbr, na którą separacyę sądy przyzwoliły. Spodziewają się że zgromadzenie narodowe wyda żądane upoważnienie.

(*Ind. Belge.*)

(Rezultat ustawy wyborczej z 31. maja r. 1850.)

Paryż, 1. lutego. Przy zbliżających się debatach o reformie ustawy wyborowej z 31. maja 1850 nie od rzeczy będzie poznać dokładnie jej rezultaty. Ułożone według ustawy wyborowej z dnia 15. marca 1849 listy dały dla całej Francji 9,618,057 uprawnionych do głosowania. Wyborowa ustawa izby prawodawczej (z 31. maja 1850) pozostawia tylko 6,809,281 uprawnionych do głosowania. Dla tego na teraz pozbawiona jest prawa głosowania liczba 2,808,776 wyborców, co wynosi niemal 30 procent dawniejszego ciała wyborczego. Różnica ta będzie jednak po rok 1852 z każdym dniem mniejszą, gdyż potenczas pewna liczba indywiduów osiągnie warunek trzyletniej stałej siedziby. Na uwagę zasługuje przytem, że wszędzie ludność większych miast i w ogóle okolic przemysłowych dotknięta jest więcej niż ludność miast pomniejszych i okolic trudniących się rolnictwem. I tak departament Sekwany (z Paryżem) traci 62 p. C., departament północny (przemysłowy) 51, departament de Meure (z kilkoma fabrykami) 11. Miasto Lyon traci w ogóle 40 p. C., Croix Rousse (dzielnica robotników) 65, przedmieście Vaisse 67 p. C.

Włochy.

(Ostatnia poczta z Włoch.)

Turyń, 3. lutego. Izba deputowanych rozpoznała wczoraj sprawozdania o petycyach i przyjęła je w większej części według propozycyi komisji. Pan Cavallini odczytał sprawozdanie o liczbie urzędników królewskich, którzy piastują posady deputowanych, dla uchwalenia ważności wyboru deputowanego Rizzi, nad czem w poniedziałek, równie jako w ogóle względem obierania urzędników deputowanymi decyzya zapadnie. *Gazzetta Piemontese* ogłosiła nazwiska przesyłających równie jak spis artystycznych i przemysłowych fabrykatów przeznaczonych na londyńską wystawę przemysłową.

Rzym, 28. stycznia. Sztabowy rozkaz pana Kalbermatten chwali postępowanie wojska francuskiego, a gani zachowanie się rzymskich żołnierzy. Statut do uregulowania municypalnych stosunków miasta Rzymu zawiera 18 paragrafów i datowany jest z 25. stycznia. Na czele komuny stoi mianowany przez papieża senator z atrybucjami burmistrza. Wykonawcza władza magistratualna składa się z tak zwanych konserwatorów, których na propozycyę rady gminnej rząd obiera. Rada gminna wzmacnia się dwoma deputowanymi z każdego okręgu (*Rione*) miasta i dwoma członkami izby handlowej dla przystąpienia do wyboru nowych radzców gminnych. Wymieniają

podwójna liczba potrzebnych członków tego wzmocnionego zgromadzenia, i w tym razie także przysłuży wybór rządowi. Senator piastuje swą godność lat 6, a konserwatorowie i radcy gminy przez 3 lata.

Niemcy.

(Odwołanie terminu zebrania się sejm w Kassel.)

Kassel, 5. lutego, 9 godz. wieczór. Rozporządzeniem ministeryalnym obwieszono, że zwołanie sejm nie może w terminie oznaczonym nastąpić. Nieprzedsiębrano przeto wyborów.

(Przeniesienie głównej kwatery c. k. austr. wojska.)

Hanower, 4. lutego. Główną kwaterę c. k. austr. 4go korpusu armii przeniesiono z Lüneburga do Hamburga, a ostatni oddział rezerwowi wyrusza dziś przez Elbę.

(Najwyższa władza dla Holsztynu przesiedli się do Altony. — Przybycie wojsk austr. w Holsztynie oczekiwane.)

Hamburg, 5. lutego. Słychać, że najwyższa zwierzchność cywilna dla Holsztynu, to jest obadwa komisarze związkowi i hr. Reventlow-Criminil przesiedli się z Kiel do Altony, jak tylko główne sprawy krajowe zostaną nieco uporządkowane.

W Holsztynie spodziewają się przybycia wojsk austriackich i pruskich jeszcze w ciągu tego tygodnia. — Do Lubeki wkroczyły wojska austriackie wczoraj w południe, a to 4 kompanie z 44 pułku piechoty arcyksięcia Albrechta, i jedna bateria pod wodzą generała v. Martini. Zaraz po swym przybyciu obsadziły wartę u bramy *Mühlenthor*. Dzisiaj nadejść jeszcze mają tyrolscy strzelcy (*Kaiserjäger*): kwatermistrze ich przybyli tam już dnia wczorajszego.

(D. R.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 4. lutego.)

Met. austr. 5% — 74 $\frac{1}{4}$; 4 $\frac{1}{2}$ % 65 $\frac{1}{2}$. Akcje bank. 107 $\frac{1}{2}$. Sardyńskie 34 $\frac{1}{2}$. Hiszpańskie 3% — 33 $\frac{11}{16}$. Polskie 300 L. —; 500 L. — 81 $\frac{1}{4}$.

Prusy.

(Uzupełnienie demobilizacji armii.)

Berlin, 3. lutego. Najwyższym rozkazem z 30. z. m. uzupełniono, ile można, demobilizację armii. Przeto wszystkie ruchome wojska, sztaby i administracje, wyjąwszy tylko te, które w pochod do Holsztynu są przeznaczone, zredukowane są na stopę pokoju. Dla tego pozostaną na teraz ruchome tylko generałna komenda drugiego korpusu z właściwymi administracjami, czwarta dywizja piechoty pod dowództwem generała leutnanta Wedel, a dotychczasowy komendant, generał-major Webern obejmie znowu komendę trzeciej brygady piechoty, następnie piąta dywizja piechoty tudzież batalion strzelców gwardyi, czwarta i piąta brygada kawalerii i przeznaczona dla Holsztynu artyleria rezerwy, do której będzie dodana konna bateria nr. 6., równie jak trzeci oddział pionierów i dwa lazarety polne. Pod względem redukcji reszty wojska na stopę pokoju zawiera namieniony powyższy rozkaz obszernie bliższe postanowienia, z których to tylko nadmieniamy, że także wojskowa ujeżdżalnia w Schwedt tudzież szkoły dywizyjne równie jak komisje egzaminacyjne dla chorążych znowu utworzone będą.

(C. C.)

(Motywa pod względem kary śmierci.)

Berlin, 3. lutego. Projekt ustawy karnej, który rząd przedłożył izbom, jest przedmiotem zwanych rozpraw w gronie deputowanych, również i w kołach jurydycznych bardzo się nim zajmują. Gdy ten projekt przyjdzie w izbach pod zwyczajne obrady, czeka go mianowicie w izbie drugiej ważna zmiana. Przedłożone przez rząd izbom motywy ulegają już teraz ostrzej krytyce, którą zresztą słusznie przeciw całemu teraźniejszemu ustawodawstwu obrócić można. Obok usiłowania by wydać ile możności specjalne przepisy i zastosować je do nowszego ustawodawstwa prowincyi nadreńskich, można wiele przytoczyć, co mówi przeciw przepisany ustawie rodzajom kary; do tych należy najszczególniej *sakazanie na jakiś czas obywatelskich praw honorowych, wykonanie kary śmierci i inne* przeciw którym się wielu znakomitych sędziwych jurystów oświadczyło. — Pod względem *kary śmierci* oświadcza rząd w przedłożonych izbom swoich motywach, że przytoczone przeciw karze śmierci zdania nieuwaga za przeważające. Kto przeciw karze śmierci przytacza zasady sprawiedliwości, chrześcijaństwa, moralności i ludzkości, kto mówi, że to jest nietylko kara, jak raczej zniszczenie, że zamyka drogę do pokuty i poprawy, i wywiera na lud wpływ nie odstrasający, ale demoralizujący, tedy przeciw tym dedukcyom musimy nadmienić, że zasadzona kara powinna koniecznie być odpowiednią popełnionej zbrodni. Kara śmierci okazuje się usprawiedliwioną tak ze stanu prawa i sprawiedliwości, jako też pod względem państwa, gdy przypuścimy, że częstokroć tylko przez nią bywa wina zbrodni zmaszana, że w wielu przypadkach tylko przez nią bywa państwo w swojej egzystencji zabezpieczone. Nawet prawne przekonanie ludu uznaje konieczność karania śmiercią ciężkich zbrodni; jakoż uchylenie kary śmierci wywarłoby szkodliwy wpływ na to przekonanie prawne, i obudziłoby mniemanie, że ścisłe zastosowanie ustawy musiało ustąpić łagodności, opierającej się na fałszywej humanitarnej zasadzie. Połączone wydziały stanowe potwierdziły większością 63 głosów przeciw 34 kwestyę o zatrzymaniu kary śmierci. *Pod względem jawności kary śmierci oświadczył się minister sprawiedliwości jak następuje:* „Kiedy dla osiągnięcia zamierzonego karą śmierci wrażenia, jawne tracenie okazało się nieodzownem, nauczyło dotychczasowe doświadczenie, że połączone z wykonaniem kary śmierci na placu publicznym zamiar odstraszenia, częstokroć

jest chybiony, i że się przez te tracenia szkodliwy wpływ na moralność ludu wywiera. Dla tego należy wynaleść środek, którymbymy zachodzącym przez te tracenie niedogodnościom i szkodliwym wpływom zapobieżono, a jednak jawności niepozbawiono. Widoczna jest, że to nie może się stać inaczej, jak tylko przez ograniczenie jawności, a ten środek nietylko jest znaleziony, ale nawet potwierdził się w sposób, w jaki kara śmierci wykonywana jest w wolnych państwach Ameryki północnej, gdzie tracenie zamiast na otwartym polu lub na targowicy publicznej, odbywa się wewnątrz murów więzienia w obecności niejakię liczby osób, które częściej z swego powołania do tego są przeznaczone, częścią ze stanu obywateli umyślnie do tego są obrane i powołane.

(Bresl. Ztg.)

(Umowa względem poczty między Prusami i Holandją.)

Berlin, 5. lutego. Rozpoczęte dawniej negocjacje z rządem holenderskim względem odpowiedniej potrzebom czasu regulacji stosunków pocztowych między Prusami a Królestwem Holandyi, przywiody do zawarcia nowej umowy pocztowej, która po wymianie ratyfikacji wejdzie z dniem 1. kwietnia r. b. do wykonania.

W skutek tej umowy uzyskano nietylko istotną ulgę opłaty pocztowej dla wszystkich w ogólności korespondencji niemiecko-austriackiego zjednoczenia pocztowego i z królestwa Holandyi, lecz nadto uchylono przeto istnący potąd jeszcze poczęści przymus uciążliwego dla wielu frankowania listów.

(D. R.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 6. lutego.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 106 $\frac{3}{4}$ L. Oblig. długi państwa 84 $\frac{1}{2}$. Akcje bank. 96 $\frac{1}{4}$. Polskie listy zastaw. 94 $\frac{1}{2}$ L. Polskie 500 — 81 $\frac{1}{4}$ L.; 300 — 142. Frydrychsdory 13 $\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 7 $\frac{3}{4}$. Austriackie banknoty 78 $\frac{5}{8}$.

Królestwo Polskie.

(Ogłoszenie ze strony komisji rządowej spraw wewnętrznych i duchownych.)

Warszawa, 3. lutego. JO. Książę generał feldmarszałek, główny - dowodzący armią czynną, zwrócić raczył uwagę na postępowanie szlachty i ochotników, rodem z Królestwa Polskiego będących, którzy prosby swe o przyjęcie ich do służby wojskowej, po większej części w języku polskim pisane, podają wprost Jego książęcej Mości, nie stosując się przylém do form ustanowionych i nie dołączając dowodów o pochodzeniu swoim. Dla zapobieżenia więc temu, komisya rządowa spraw wewnętrznych i duchownych, na zasadzie rozkazu Jego książęcej Mości, oznajmia co następuje: 1.) Młodzi ludzie powyższych kategorii, prosby swe o przyjęcie do wojska, powinni pisać na najwyższe Jego ces. Mości imię w języku rosyjskim i na stęplu rosyjskim ceny kop. sr. 90 — 2.) Prośby takowe bezpośrednio dowódzcom korpusów, jako upoważnionym do przyjmowania do służby wojskowej i szlachty i ochotników, podawane być mają. — 3.) Do prósb, o których mowa, dołączać należy dowody następujące: a) Stan służby ojca lub też właściwe świadectwo pochodzenia ze stanu szlacheckiego; b) metrykę urodzenia i chrztu śgo; c) świadectwo lekarskie o zdrowej budowie i zdatości do służby wojskowej; — d) świadectwo, jako pragnący wejść do służby wojskowej, zaciągowi nie podlega; — e) deklarację podług wzoru przepisanego, o nie należeniu do łóz Massońskich i innych towarzystw tajnych. — 4.) Życzący zaciągnąć się do kawalerii, winni, oprócz powyższych, przedstawić jeszcze dowód posiadania dostatecznych zasobów do przyzwoitego utrzymania się w kawalerii. — 5.) Wszystkie w ogólności dowody, winny być na język rosyjski przełożone i poświadczone przez tłumaczy wladz rządowych; metryki na stęplu ceny kop. sr. 90, inne zaś dowody, każdy na stęplu ceny kop. sr. 60, i na takimże stęplu, deklarację: *ad e)* i 4. wspomniane w języku rosyjskim pisane być mają.

Grecya.

(„Observateur d' Athènes“ o sprawie wychodźców włoskich. — Wiadomości potoczne.)

Ateny, 28. stycznia. Dziennik „Observateur d' Athènes“ zawiera w sprawie włoskich wychodźców następującą uwagę: „Rząd zanadto dobrze umie ocenić ciężary na nim obowiązki w obec którego-kolwiek bądź wielkiego mocarstwa, z którym Grecya już dla samych geograficznych swych stosunków niemogłaby się mierzyć i dlatego też niemógł pominąć obojętnością słusznych uwag ze strony reprezentantów tych mocarstw, co do postępowania wychodźców. Z tem wszystkim jednak nie podano rządowi żadnej w tej mierze noty urzędowej — jako dzienniki: „Esperanza“, „Minerva“ i „Courrier d' Athènes“ całkiem bezzasadnie utrzymują, rozumiejąc pod temi bądź austriackiego posła p. *Ingelheim*, męża dla swych form towarzyskich i delikatności wyższego nad takie lekkomyślne insynuacje — bądź innego jakiego zagranicznego reprezentanta. Mamy dostateczne dowody godnego postępowania naszego rządu, a mianowicie ministra spraw zagranicznych p. *Deljanini*, i bynajmniej nie możemy tego przypuścić, aby minister ten dozwoili na podobne wniesienia ubliżające naszej sławy narodowej. Rząd powodując się zasadami i obowiązkami przez nas tu wyszczególnionymi, rozporządził w sposób całkiem pojedynczy rozwiązanie towarzystwa niebezpiecznego; jakoż podzielamy to stałe przekonanie, że tym sposobem wypełnił konieczny tylko obowiązek.

Zgon kilku wychodźców był powodem dla pozostałych do ukonstytuowania się w towarzystwo pod nazwą: „Stowarzyszenie miłosierdzia i wsparcia wzajemnego“. Na zborach swych wszelakoż rozprawiali przedewszystkiem o sprawach politycznych i dowiedziona jest rzeczą, że utrzymywali listową korespondencję z komitetami rewolucyjnej propagandy, które odbywały posiedzenia swe w Sardynii i Szwa-

caryi. Zagraniczni posłowie używali w Grecji potąd prerogatywy odbierania z zagranicy towarów i innych przedmiotów bez opłaty cłowej. Pakunki przychodzące pod adresem któregośkolwiekby reprezentanta zagranicznego, wolne były od wszelkiego przetrząsania i kontroli. Wszakże wynikały ztąd liczne nadużycia, tak dalece, że sam poseł francuski p. *Thouvenel* oświadczył się w interesie swych komitentów przeciw dotychczasowej w tej mierze praktyce. W skutek więc tego oświadczenia wydał minister finansów rozporządzenie, iżby bez ubliżenia dotychczasowej wolności cłowej dyplomatów, podawał każdy z nich urzędowi cłowemu konsygnację wszelkich nadsyłanych dlań z zagranicy przedmiotów. — Na posiedzeniu z 20go przedłożył dep. *Hydra* panu *Damianos* projekt do ustawy względem dalszego zachowania obopólnego bezwarunkowego poddania się, i nadal niezajdą już żadnego względu wszelkie wymówki i pozory, których dotychczas używali dla usprawiedliwienia swego postępków. Urzędowe dzienniki tureckie wyrażają się stanowczo w tym samym duchu. — Ali Nehad Effendi, który z bardzo pomyślnym skutkiem wykonał detaksację katastralną różnych w okolicy Smyrny do Europejczyków należących gruntów, otrzymał teraz polecenie zająć się konskrypcją cudzoziemców w tem mieście. A że w tej sprawie chodzi o poddanych mocarstw zagranicznych, przeto Porta wydała memorandum do poselstw zagranicznych. Również i względem wypadków na wyspie Samos wyszedł z gabinetu Porty memoriał do wielkich mocarstw europejskich. — Zeszłej środy wyprawił ambasador republiki francuskiej na cześć uskutecznionej niedawno rewizji francusko-tureckiej taryfy cłowej, świetną ucztę, na której się najznakomitsi Turcy i inni dyplomaci znajdowali. — Sami Basza zajęty inspekcyjną podróżą w Rumelii, odjedzie temi dniami na miejsce swego przeznaczenia. Zbrojna banda zbójcka napadła niedawno na grecką kaplicę w San Stephano, i zrabowała ją; takż sam rozbój chciano wykonać w ormiańskim kościele w Makri. — Z Alepo donoszą pod dniem 31. grudnia, że mieszkańcy w Ajutab okazywali wielką chęć pójść za strasznym przykładem miasta Alepo; lecz tamtejszy Mutaselim wystąpił energicznie, i przeszkodził wybuchnięciu; natychmiast wysłano w dostatecznej liczbie zbrojne siły dla trzymania na wodzy niespokojnego ducha mieszkańców. Nowo mianowany namiestnik w samem Alepo rozwinął jak największą surowość i bezstronność; w najwyższym stopniu jest oburzony na to, że tak pomalu zwracają zrabowane rzeczy.

Turecja.

(Rozmaite wiadomości z Konstantynopola.)

Do litografowanej *Korespondencji austriackiej* piszą z *Konstantynopola* pod dniem 19. stycznia: Kilka tysięcy tureckiego wojska wyprawiono na cesarskich poropływach do wyspy Samos, dla przytłumienia tamtejszego powstania i przywrócenia prawnej władzy. Od naczelników ruchu zażądano bezwarunkowego poddania się, i nadal niezajdą już żadnego względu wszelkie wymówki i pozory, których dotychczas używali dla usprawiedliwienia swego postępków. Urzędowe dzienniki tureckie wyrażają się stanowczo w tym samym duchu. — Ali Nehad Effendi, który z bardzo pomyślnym skutkiem wykonał detaksację katastralną różnych w okolicy Smyrny do Europejczyków należących gruntów, otrzymał teraz polecenie zająć się konskrypcją cudzoziemców w tem mieście. A że w tej sprawie chodzi o poddanych mocarstw zagranicznych, przeto Porta wydała memorandum do poselstw zagranicznych. Również i względem wypadków na wyspie Samos wyszedł z gabinetu Porty memoriał do wielkich mocarstw europejskich. — Zeszłej środy wyprawił ambasador republiki francuskiej na cześć uskutecznionej niedawno rewizji francusko-tureckiej taryfy cłowej, świetną ucztę, na której się najznakomitsi Turcy i inni dyplomaci znajdowali. — Sami Basza zajęty inspekcyjną podróżą w Rumelii, odjedzie temi dniami na miejsce swego przeznaczenia. Zbrojna banda zbójcka napadła niedawno na grecką kaplicę w San Stephano, i zrabowała ją; takż sam rozbój chciano wykonać w ormiańskim kościele w Makri. — Z Alepo donoszą pod dniem 31. grudnia, że mieszkańcy w Ajutab okazywali wielką chęć pójść za strasznym przykładem miasta Alepo; lecz tamtejszy Mutaselim wystąpił energicznie, i przeszkodził wybuchnięciu; natychmiast wysłano w dostatecznej liczbie zbrojne siły dla trzymania na wodzy niespokojnego ducha mieszkańców. Nowo mianowany namiestnik w samem Alepo rozwinął jak największą surowość i bezstronność; w najwyższym stopniu jest oburzony na to, że tak pomalu zwracają zrabowane rzeczy.

Lit. kor. austr. pisze dalej:

Na uwagę zdaje się nam zasługiwać list, który polski dziennik *Goniec* otrzymał z Konstantynopola pod dniem 13. stycznia, dla tego przytoczymy z niego niektóre wypisy: „Na początku miesiąca grudnia przesłał pan Aristarki, przełożony departamentu spraw zagranicznych w Bukareszcie, imieniem księcia Stirbey memoriał, którym w skromnych wyrazach uprasza Portę, aby go oświecono, jaki jest zamiar i jak długo ma trwać okupacja kraju przez wojsko rosyjskie. Porta odpowiedziała, że ocenia uwagi wołoskiego rządu i zamyśla w tym względzie rozpocząć stosowne kroki w drodze dyplomatycznej. Wielkie zagraniczne mocarstwo, które zapytało gabinet rosyjski o zamiar obsadzenia wojskiem kraju, otrzymało w odpowiedź, że przyczyną tego jest insurekcja w Bośni, która przez agitację obcych agentów do niebezpiecznej wysokości się wzmogła. Po stłumieniu insurekcji w Bośni zamyśla Porta rozłożyć nad Dunajem niejaką część rumelskiego korpusu w połączeniu z innymi korpusami. — Angielski poseł Sir Stratford Canning miał z Wielkim Wezyrem kilka długich konferencji, które się najszczególniej spraw wyspy Samos tyczyły. Anglicy mają się zupełnie zgadzać z postępowaniem księcia Wogorides, gdyż on starał się zawsze w uprzedzający sposób popierać ich interesa. Z drugiej strony słychać, że przeciw temu reklamacye nadsyłają, i nie ujmując się bynajmniej za powstaniem Samiotów, jednakże powód jego upatrują głównie w dotychczasowym systemie rządu. — Wielką sensację zrobiło postępowanie rosyjskich dzienników w obec ruchów w Alepo i znanego zamachu w Damasku. Wychodząca w Petersburgu *Pszczola północna* ujmuje się stanowczo za Baszą Egiptu przeciw rozgłoszonemu obwinieniu, jakoby on w namienionych wypadkach pośrednio miał udział. Następnie daje wyraźnie do poznania, że terażniejszy zarząd powiększył części jest przyczyną namienionych wypadków. — Przenaczeni do Ameryki emigranci odpłynęli dziś z Szumli do Liwerpola. Od dwóch posłów większych mocarstw zagranicznych nadesłano noty jednakowej treści, aby żadnemu z tych emigrantów niewolno było zamienić później swego postanowienia, i pozostać na ziemi tureckiej.

(Wiadomości z Bośni.)

Z Sarajewo donoszą z dnia 23. stycznia: Ali Basza Stol-

czewie cofnął się od kilku dni z Buna do twierdzy Stolacz, chcąc przeto dać nowy dowód uchylania się swego od rokoshu w Hercegowinie, chociaż jego Kawas-Basza potąd jeszcze dowodzi w Mostar. Omer Basza przebywa ciągle w Sarajewo. Zdaje się, że chce sobie wprzód zabezpieczyć zdobyte w Bośni stanowisko, i oczekuje przybycia nowozaciecznych Albańczyków — należących do najznakomitszych rodzin pokolenia Tossaga, nim rozpocznie operacye swoje przeciw Mostar, gdzie znaczna część mieszkańców wchodzi właśnie w układy z Omer Baszą, i przyrzeka swą uległość pod warunkiem wydalenia ztamtąd Ali Baszą z całą jego rodziną. Pomknięte aż do Lepota czaty i podjazdy ściągnięto napowrót do Konica, bowiem w razie nieprzewidzianego napadu lub jakiej niepomyślności uzuchwaliliby się rokoshanie tem bardziej jeszcze, i więcęjby pozyskali dla sprawy swej stronników; pochód przeto wojsk do Hercegowiny rozpocznie się zapewne dopiero na wiosnę.

— Więzienni tutaj dawniejsi przywódcy powstania bośnińskiego Mustafa Basza Babicz, Mahmud Basza z Tuzla i inni, odesłani będą niebawem do Serbii, z tamtąd na Belgrad do Konstantynopola. Dla uregulowania liwerunków wojennych do Sarajewo, które były prawie zupełnie ustały z bojaźni przed przymusową rekrutacją, najęto jak słychać 100 koni jucznych i pociągowych za gotową zaraz zapłatę.

(Austr.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie z 10. lutego.)

Lwów. Dziś płacono na naszym targu za korzec pszenicy 19r.30k.; żyta 16r.; jęczmienia 11r.15k.; owsa 7r.1k.; hreczki 12r.: — za cetnar siana 4r.4k.; okłotów 3r.18k.; — sąg drzewa bukowego kosztował 30r., sosnowego 25r.; — kwartę krup hreczanych sprzedawano po 13k., i kwartę wódki przedniej po 1r.5k. w. w. — Reszta drobiazgowej sprzedaży bez odmiany.

(Ceny targowe w obwodzie Żółkiewskim.)

Żółkiew, 3. lutego. Według doniesień handlowych z Krystynopola, Lubaczowa i Żółkwi sprzedawano tamże na targach w drugiej połowie zeszłego miesiąca w przecięciu korzec pszenicy po 15r.17k.—19r.—18r.52; żyta 12r.55k.—12r.30k.—13r.10k.; jęczmienia 9r.40k.—11r.15k.—9r.30k.; owsa 4r.35k.—6r.45k.—5r.10k.; hreczki 8r.30k.—0—10r.; kartofli 4r.—5r.—4r.80k. Cetnar siana po 0—3r.30k.—3r.2k. Za sąg drzewa twardego płacono 10r.—15r.—22r., miękkiego 8r.55k.—12r.30k.—17r. Funt mięsa wołowego kosztował 7½k.—10k.—10k. i garniec okowity 2r.32k.—3r.—4r. w. w. Kukurudzy, nasienia konicza i wełny nie było w handlu.

Kurs lwowski.

Dnia 11. lutego.

	gotówką		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski	5	49	5	53
Dukat cesarski	5	53	5	56
Półimperyal zł. rosyjski	10	12	10	16
Rubel śr. rosyjski	1	59	2	—
Talar pruski	1	52	1	53
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	29	1	30
Galicyjskie listy zastawne za 100 zlr.	91	5	91	22

(Kurs wekslowy wiedeński z 8. lutego.)

Amsterdam 177½ l. 2. m. Augsburg 130¼ l. uso. Frankfurt 129 l. 3. m. Genua 150 l. 2. m. Hamburg 190¼ l. 2. m. Liworno — p. 2. m. Londyn 12.36 l. 2. m. Marsylia 151¼ l. 2. m. Paryż 151¼ l. 2. m. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10. lutego.

Hr. Badeni Aleksander, z Boronicy. — Hrabina Potocka Filipina, z Krakowa. — PP. Antoniewicz Wincenty, z Skwarzawy. — Lang Ignacy, ze Stryja. — Turawski Kazimierz, z Zubracza. — Aleksiński Michał, z Tudarkowic. — Pajczkowski Józef, z Horodtowic. — Dulski Edward, z Hrusiatycza.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 10. lutego.

P. Orłyński Jan, do Jarostawia.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 10. lutego.

Pora	Barometr wmierzwied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	28 3 6	— 14,3 °	— 9,4 °	wschodni	pogoda
2 god. pp.	28 3 9	— 9,4 °	— 14,3 °	zachodni	"
10 g. w.	28 5 5	— 13,5 °		cicho	"

Dnia 11. lutego o godz. 6. zrana — 13°; o 8. godz. — 12°; o 9. godz. — 10°.

TEATR.

Dziś: opera niem.: „Alessandro Stradella.“